

Відзив

на дисертацію Карнаухової Антоніни Валеріївни

на тему: «Формування шанобливого ставлення у дітей 5-го року життя до дорослих» подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка.

Актуальність. Народна педагогіка, яка послужила підґрунтям науковій педагогіки, споконвіку прищеплювала молодшому поколінню провідну моральну цінність – шанобливе ставлення до старших людей. Адже без пошани до батьків та інших членів родини неможливо позитивно сприйняти їх моральні цінності, спосіб життя, поведінкові еталони, а значить і прями чи опосередковані виховні впливи.

В пошуках результативних способів опосередкованого впливу, розрахованого на його емоційне сприйняття, родинна педагогіка інтуїтивно чи цілеспрямовано створила казку. Дієздатність казки підтверджена тим, що вона пережила віки і нині є улюбленим способом повчального і розважального спілкування дорослих з дітьми, ознайомлення малят з досвідом, успіхами, труднощами, невдачами та їх подоланням привабливими казковими персонажами, яким діти хочуть наслідувати. У сучасному сьогодні, де підростаючі покоління критично ставляться до моральних цінностей старших, особливо актуальним є закладання саме змалку емоційно-позитивного ставлення до дорослих, яке переростає в пошану до них. Саме тому звернення до казки як випробуваного способу народно-педагогічного впливу на дітей дошкільного віку є на часі.

В новизні дослідження поєднано три основні педагогічні умови використання казок з метою формування у дітей шанобливого ставлення до дорослих, а саме: створення розвивального середовища, яке зумовлює емоційне сприймання морального змісту казок; використання змісту казок для поповнення та поглиблення моральних уявлень дітей; організація практичної та ігрової діяльності дітей задля активізації творчої інтерпретації ними казкових

сюжетів, відтворення подій, вчинків, відносин персонажів як позитивного взірця для формування власних моральних уявлень і подальших вчинків. Визначено критерії та показники шанобливого ставлення. Серед них: взаємопорозуміння з дорослими на основі емоційного стану кожного учасника взаємодії та спілкування, виявлення шанобливого ставлення у поведінці, моральних вчинках, вирішенні певних ситуацій за творчим застосуванням морального змісту казок; уточнено поняття «шанобливе ставлення» стосовно дітей 5-го року життя та методи його формування.

Практичне значення дослідження виражено у розробці та упровадженні методики формування шанобливого ставлення дітей до дорослих в процесі їх взаємодії та спілкування. Матеріали можуть бути використані при розробці та викладанні курсів навчальних дисциплін для студентів.

Апробація роботи та обґрунтованість наукових положень. Критерії і показники розроблені дисертанткою адекватні предмету дослідження педагогічним умовам формування шанобливого ставлення дітей до дорослих. Значна вибірка піддослідних та дошкільних навчальних закладів засвідчує ґрунтовну апробацію та впровадження розробленої автором методики формування шанобливого ставлення дітей до дорослих.

Як вагомі результати дослідження вважаю доцільним відзначити наступне.

1. А. В. Карнаухова відзначила, що в наш час важливо відновлювати шанобливе ставлення дітей до дорослих, дослідила для цього сензитивний період дитинства, обрала дієвий спосіб народної педагогіки – казку, адекватну саме для вирішення поставлених завдань, уточнила поняття «шанобливе ставлення» стосовно дітей дошкільного віку.

2. Критерії і показники обрані, обґрунтовані й опрацьовані відповідно до суті поняття «шанобливе ставлення» і з урахуванням вікових особливостей дітей 5-го року життя.

3. В дослідженні з'ясовано, що українська казка має значний педагогічний потенціал, який розкрито і активізовано автором дослідження.

4. Розроблена, апробована і підтверджена результатами дослідження як ефективна методика роботи з українською казкою має всі підстави бути рекомендованою для підготовки студентів до роботи з дошкільниками та до впровадження в практику дошкільних навчальних закладів для виховання шанобливого ставлення дітей до дорослих у вдало обраному дисертанткою 5-ти річному віці.

Висновки та рекомендації. Аналізоване дослідження є достатньо виваженим і ґрунтовно виконаним як теоретично так і за масивом фактичного матеріалу.

Водночас вважаю доцільним звернути увагу на наступне.

1. Важливо було конкретизувати в авторській методиці місце та роль усіх суб'єктів процесу виховання шанобливого ставлення як дітей так і дорослих в цілому та зокрема матері, батька, інших членів родини. Крім об'єктивних процесів суттєво з'ясувати і суб'єктивні індивідуальні особливості досліджуваних взаємин.

2. З огляду на здобуті автором результати треба було б ґрунтовніше довести актуальність аналізованого дослідження, показати його зв'язок з витоками і тенденціями української народної педагогіки.

3. В дисертації є багатий і цікавий доробок, зокрема, добірка казок. Раджу використати їх для розробки методичних рекомендацій, визначивши морально-виховний потенціал кожної казки.

Вказані рекомендації дисертант може врахувати в подальшій роботі. Вони не знижують теоретичного рівня і практичної значущості рецензованого дослідження. Виконана А. В. Карнауховою дисертація містить новизну, вклад в теорію морального виховання та практику народної педагогіки, достатньо обґрунтований методичний матеріал, вірогідну теоретичну та фактичну базу.

Основні положення у дисертації оприлюднені у 22 публікаціях, 9 з них у вітчизняних наукових фахових виданнях, 3 – у зарубіжних періодичних наукових виданнях.

Все вищесказане дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження А. В. Карнаухової відповідає вимогам щодо дисертаційних робіт,

поданих на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, що відповідає вимогам пунктів 11, 13, 14, 15 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, вимогам, які пред'являються до робіт, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, а його автор Карнаухова Антоніна Валеріївна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка.

Офіційний опонент:

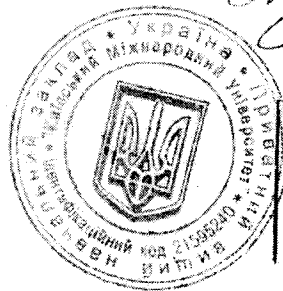
доктор педагогічних наук, професор

кафедри психології та педагогіки

Київського міжнародного університету

Л. В. Артемова

Власноручний підпис

Артемова Л. В.

авією ставлено печатку ВК

Артемова Л. В.

